

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต.

ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต.

ปัญหาแรกของ กกต. ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เปิดประเด็นคือ เรื่องของความล่าช้าในการทำงาน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. ในปัจจุบันมีความล่าช้ามาก การเลือกตั้งครั้งล่าสุดของประเทศไทย วันที่ 6 ก.พ. 2548 จนถึงปัจจุบันนี้ (15 เม.ย. 2548) กกต. ยังไม่สามารถที่จะพิจารณาได้เลยว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดบ้างที่ได้รับใบเหลือง ใบแดง” และจากการรวบรวมข้อมูลได้พบว่าสาเหตุของความล่าช้าในการทำงานของ กกต. มีดังนี้

กกต. เป็นหน่วยงานที่เพิ่งตั้งขึ้นมาใหม่ในประเทศไทย ยังไม่มีประสบการณ์ในการควบคุม ดูแลและจัดการการเลือกตั้งมาก่อน กกต. ทำหน้าที่ดูแลการเลือกตั้งใหญ่เพียง 2 ครั้งเท่านั้น เมื่อเกิดปัญหาในขณะเลือกตั้งขึ้นมาจึงไม่สามารถที่จะจัดการกับปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้ง ขั้นตอนในการทำงานของ กกต. นั้น มีหลายขั้นตอนด้วยกัน อำนาจในการวินิจฉัยตัดสินของ กกต. จะอยู่ที่ กกต. กลาง กกต. ประจำเขตไม่ได้รับอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมา กกต. ประจำหน่วยเลือกตั้งจะต้องแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นมายัง กกต. กลาง ซึ่งในแต่ละวันจะเกิดปัญหาที่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ กกต. กลางไม่สามารถที่จะทำการสั่งการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในขณะที่ กกต. ต้องดูแลเขตเลือกตั้งรวมทั้ง 400 เขต ในงานวิจัยของ พรศักดิ์ (2547) พบว่า กกต. มีการรวมอำนาจเอาไว้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ทำให้การสั่งการรวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง ซึ่งทุกเรื่องจะสั่งการจากองค์กรส่วนบนไปสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับล่างซึ่งอยู่ห่างไกล ทำให้องค์กรระดับล่างต้องรอคำสั่งจากส่วนกลางเท่านั้น และส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องความล่าช้าในการทำงานของ กกต. เนื่องจากถ้าส่วนกลางไม่มีคำสั่งส่งมาถึงองค์กรระดับล่างก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงปัญหาในข้อนี้ว่า

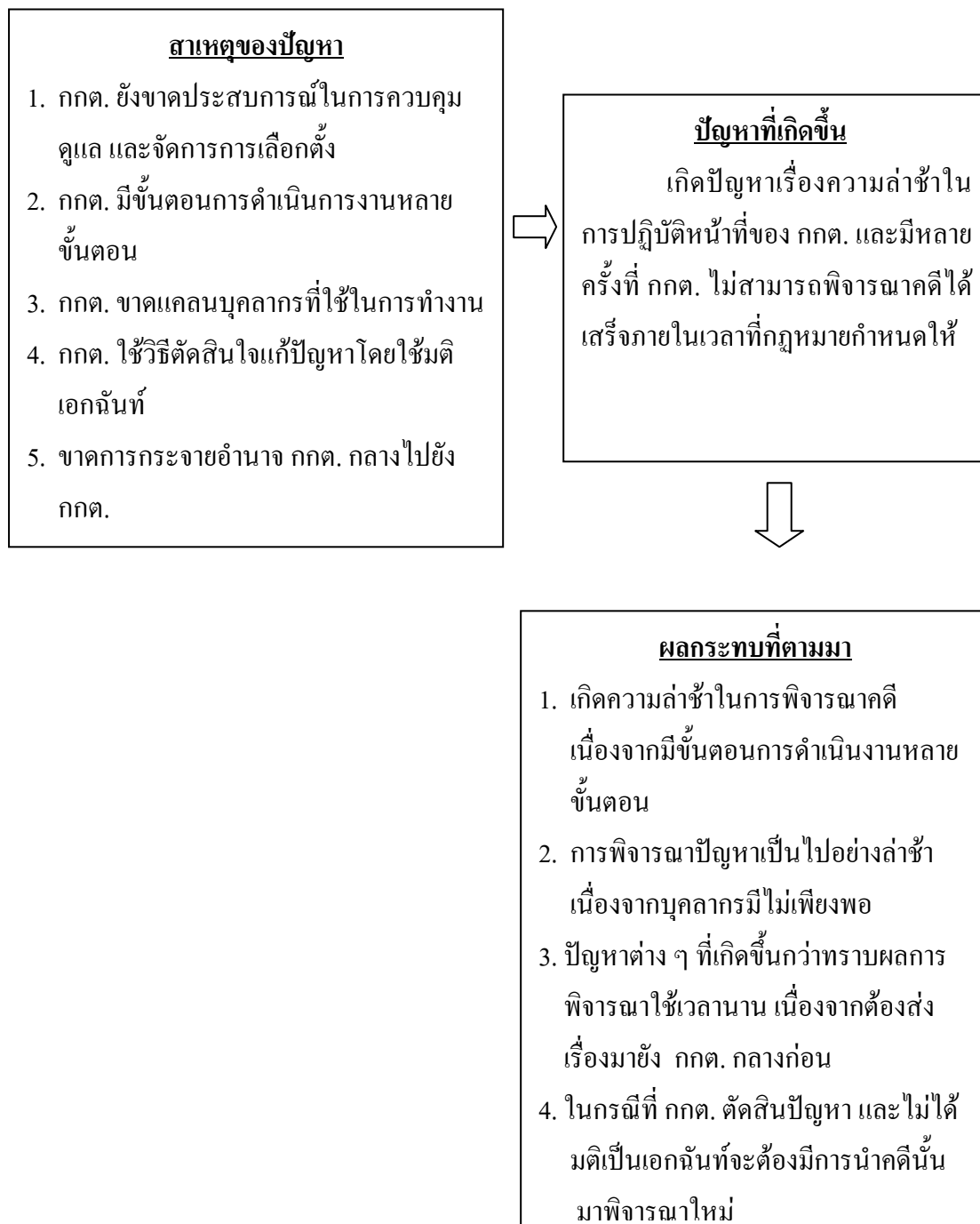
การสั่งการจาก กกต. กลางนั้นก่อให้เกิดความสับสนมากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการสั่งการที่ซ้ำซ้อนไม่ชัดเจน และเปลี่ยนแปลงบ่อย ดังนั้นอำนาจในการสั่งการเลือกตั้งควรจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือมอบอำนาจให้กับ กกต. ประจำจังหวัดเข้ามาสั่งการได้ในกรณีที่ปัญหาไม่มีความรุนแรงมาก เพราะจะทำให้ประหยัดเวลามากขึ้น

นอกจากนี้ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติงานยังเกิดจาก กกต. ขาดแคลนบุคลากรที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ จำนวนบุคลากรของ กกต. ในปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องทำ กล่าวคือ กกต. ขาดกำลังคนที่จะทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเรื่องการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งในแต่ละวันเกิดขึ้นหลายสิบคดีมาก ทีมงานที่ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีการเลือกตั้งของ กกต. จึงมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของทรนง (2546) พบว่าอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ กกต. เกิดปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติงาน คือ กกต. มีบุคลากรไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินการสอบสวน โดยส่วนใหญ่จะต้องยืมตัวจากส่วนราชการอื่น และที่สำคัญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับความผิดด้านการเลือกตั้งมีไม่เพียงพอ กรณีที่มีการร้องเรียนกันมาก การสืบสวนสอบสวนก็ไม่สามารถที่จะทำได้ทัน

จากปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ กกต. ชุดแรกแล้วไม่ใช่ปัญหาใหม่ของ กกต. แต่เป็นปัญหาที่ กกต. ยังแก้ไขไม่ได้ซักที จนกระทั่งเปลี่ยนเป็น กกต. ชุดนี้ ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการทำงานก็ยังได้ยืกันอยู่ว่าจะมาจากสื่อต่าง ๆ บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนทั่วไปที่ติดตามข่าวสารการทำหน้าที่ของ กกต. ซึ่งถ้าใครก็ตามที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของ กกต. จะเห็นว่า กกต. ใช้เวลาในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งนานมาก อย่างเช่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 6 ก.พ. 48 ปรากฏว่าจวบจนถึงปัจจุบัน (25 เม.ย. 2548) กกต. ยังไม่สามารถประกาศผลการพิจารณาโทษเกี่ยวกับคดีการเลือกตั้งของผู้ที่ถูกคัดค้านการเลือกตั้งได้ ซึ่งสาเหตุของปัญหาในแง่หนึ่งมีส่วนมาจากการให้อำนาจหน้าที่แก่ กกต. จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นคดีที่มีความสำคัญจะต้องใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบในการพิจารณาคดี ประกอบกับพยานหลักฐานจะต้องมีพร้อมและสามารถเชื่อถือได้ รวมถึงจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ใน กกต. ไม่เพียงพอต่อการสืบสวน สอบสวนทำให้การหาพยานหลักฐานเพื่อสืบสาวความผิดเกิดความล่าช้าได้

สำหรับปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. สามารถสรุปด้วยภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1: ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต.

ปัญหาที่เกิดจากอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของ กกต.

เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดให้ กกต. มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ จึงส่งผลให้ กกต. เป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่เพียงองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการเลือกตั้ง รวมถึงองค์กรอื่น ๆ ของรัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปตรวจสอบการปฏิบัติงานของ กกต. ได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ การที่ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเพียงองค์กรเดียว ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ กล่าวคือ ในทางทฤษฎีมีปัญหาว่าการใช้อำนาจของ กกต. ที่มีสภาพเบ็ดเสร็จเด็ดขาดขัดกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการต้องถ่วงดุลกัน แต่ในทางปฏิบัติพบว่าอำนาจของ กกต. นั้น ก่อให้เกิดปัญหาการเลือกตั้งซ่อมหลายครั้ง ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในการเลือกตั้ง รวมถึงขั้นตอนการสืบสวน สอบสวนผู้กระทำความผิดของ กกต. ยังขาดความโปร่งใส เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบได้นั่นเอง ซึ่งจากการที่ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเป็น 2 ฝ่ายด้วยกัน คือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับการที่ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด และฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการที่ กกต. มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดของทั้ง 2 ฝ่ายดังนี้

1. แนวคิดที่เห็นด้วยกับการให้ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

ผู้ให้สัมภาษณ์ประมาณครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับอำนาจเบ็ดเสร็จของ กกต. โดยให้ข้อมูลว่า

ในปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. ที่มีเสียงวิจารณ์กันเข้ามามากกว่าเป็นการทำงานที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ ในเรื่องนี้การที่ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จก็เพราะเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ไว้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญของประเทศไทยนั้นมีความต้องการที่จะให้ กกต. เป็นองค์กรที่มีความอิสระ ปลอดจากการแทรกแซงจากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ และเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียเวลาในการรอคอยคำสั่งหรือความเห็นชอบจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ถ้าถามผมว่าอำนาจในเรื่องใดที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดของ กกต. แล้ว ผมคิดว่าจะอำนาจที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ กกต. มีอำนาจทางด้านตุลาการ และรวมถึงเป็นองค์กรที่เป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานใด ซึ่งในการเลือกตั้ง

ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา กกด. ได้รับการโจมตีจากสื่อมวลชนเป็นจำนวนมากว่าเป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ การดำเนินงานขาดความโปร่งใส ในความเป็นจริงถ้ามีผู้ทำการศึกษาถึงขั้นตอนการพิจารณาคดีของ กกด. แล้วจะพบว่า ในขั้นตอนนี้ กกด. จะมีการขั้นตอนการตรวจสอบและการคำนอำนาจในการวินิจฉัยคดีของ กกด. อยู่ในตนเองแล้ว เนื่องจาก กกด. มีโครงสร้างของการทำงานเป็นแบบ Functionalized Organization Structure ในการตัดสินใจพิจารณาชี้ขาดการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง การให้ใบเหลือง ใบแดง จะต้องมีการลงคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์เท่านั้นจึงจะมีคำสั่งออกมาได้ ดังนั้นถ้าเกิดการวินิจฉัยคดีในเรื่องใดที่ กกด. ไม่มีคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ หรือ กกด. ส่วนมากมีแนวความคิดไปในทางเดียวกัน ผู้ถูกกล่าวหาในคดีนั้นก็มักจะพ้นข้อกล่าวหาไปในที่สุด ดังนั้นการที่กำหนดให้ กกด. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จอยู่ในตัวเอง ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เพราะ กกด. ทั้ง 5 ท่านที่ทำหน้าที่อยู่ ต่างก็เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ และมีคุณสมบัติที่ได้ผ่านการคัดสรรมาอย่างดีแล้ว และที่สำคัญในกระบวนการวินิจฉัยคดีของ กกด. จะต้องมีการลงคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์เท่านั้น ผู้ถูกกล่าวหาถึงจะมีความผิด ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งในการตรวจสอบคำวินิจฉัยคดีของ กกด. เอง

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น เห็นด้วยกับการที่ให้ กกด. เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจทางด้านตุลาการ การกำหนดให้ กกด. เป็นองค์กรที่มีอำนาจตุลาการนั้นเนื่องจากมีความต้องการที่จะให้ กกด. เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ซึ่งแนวคิดนี้ตรงกับข้อคิดเห็นของกรม (2541) ได้อธิบายว่า

“วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดให้มี กกด. คือต้องการให้กรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม กกด. จะต้องไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล และที่สำคัญ กกด. ควรมีหน้าที่ในการควบคุมไม่ใช่การกำกับดูแลเท่านั้น ถ้ากฎหมายเขียนไว้แค่กำกับดูแล หมายความว่าไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะไม่รู้ว่าสามารถกำกับดูแลได้แค่ไหน อย่างไร ต้องกำหนดไว้ให้ควบคุมและดำเนินการ เหมือนอย่างองค์กรกลางของไทยซึ่งไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะกฎหมายกำหนดให้ทำหน้าที่แค่กำกับดูแลการเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น กกด. ของไทยจะต้องเอาอำนาจของกระทรวงมหาดไทยมาไว้ที่องค์กร เพื่อใช้ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการ และนำอำนาจของศาลมาไว้เพื่อทำหน้าที่ในการวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง”

2. แนวคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ กกต. เป็นองค์กรใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

ผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่งที่เหลือได้ชี้ให้เห็นว่าอำนาจหน้าที่ของ กกต. ของประเทศไทยนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก ซึ่งก็ถือมีอำนาจในการควบคุม และดำเนินการจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนด ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติคำสั่งให้ข้าราชการของหน่วยงานต่าง ๆ มาปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีการเลือกตั้ง ออกข้อกำหนดเพื่อเป็นแนวทางของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้ง และจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ ประกาศผลการเลือกตั้งและสืบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

อำนาจหน้าที่ของ กกต. ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าอำนาจหน้าที่ของ กกต. นั้นจะครอบคลุมทั้งอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ สำหรับอำนาจทางด้านนิติบัญญัติ และอำนาจทางด้านบริหารนั้น เป็นอำนาจที่ กกต. ของทุกประเทศจะต้องมี แต่อำนาจทางด้านตุลาการนั้นยังไม่ปรากฏว่ามีประเทศใดในโลกที่ กกต. มีอำนาจในการวินิจฉัยคดีและเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยที่องค์กรอื่นไม่สามารถเข้ามาทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของ กกต. ได้ ซึ่งในปัจจุบันถือเป็นเรื่องที่ใหม่อยู่ของไทย เพราะ กกต. จะเป็นองค์กรเดียวที่ทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน พิจารณาคดีการเลือกตั้ง ซึ่งทำให้ถูกมองว่าเป็นการทำหน้าที่ที่ขาดความโปร่งใสจากการเก็บข้อมูล มีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านที่ไม่เห็นด้วยกับการที่ให้ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยมีบทสัมภาษณ์ดังนี้

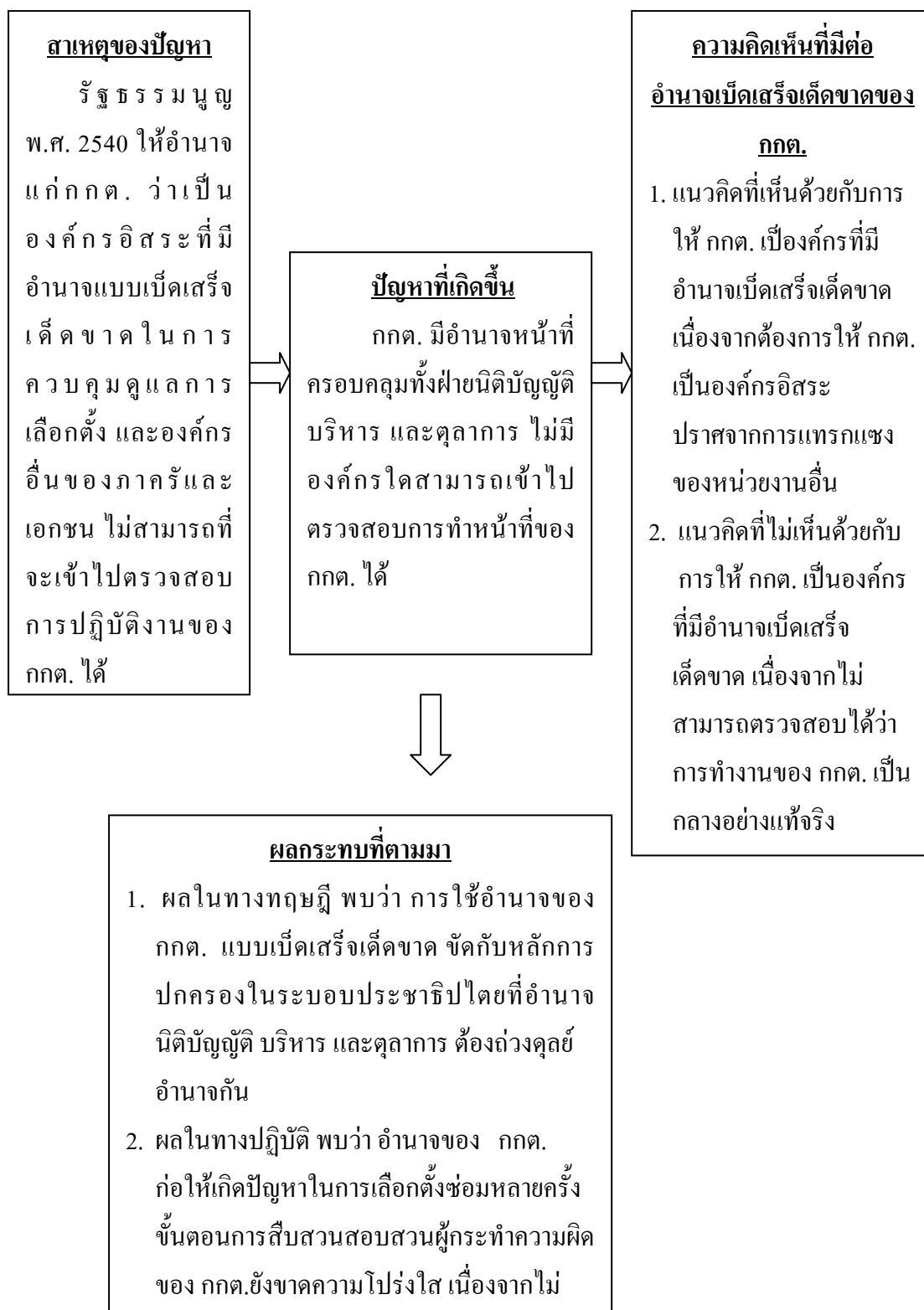
ความคิดเห็นของผมที่มีต่อการทำงานของ กกต. ที่ผ่านมานั้น ผมมีความเห็นว่าการทำงานของ กกต. ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีเพียงพอ การทำงานยังขาดความโปร่งใส ไม่สามารถที่จะทำการตรวจสอบได้ ในเรื่องของปัญหาการขาดความโปร่งใสนี้ถ้าจะให้พูดถึงต้องพูดถึงขั้นตอนของการสรรหาคัดเลือก กกต. เลย เพราะ กกต. บางท่านนั้นมีที่มาจากพรรคการเมือง เวลาที่จะทำอะไรก็มีลูกเกรงใจ ไม่กล้าที่จะพิจารณาคัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่เสนอชื่อตนมา ถ้าจะแก้ไขต้องแก้ไขว่า กกต. ไม่ควรให้มีตัวแทนที่มาจากพรรคการเมือง การปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. ในปัจจุบันมีความล่าช้ามาก การเลือกตั้งครั้งล่าสุดของประเทศไทย วันที่ 6 ก.พ. 2548 จนถึงปัจจุบันนี้

(15 เม.ย. 2548) กกด. ยังไม่สามารถที่จะพิจารณาได้เลยว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดบ้างที่ได้รับ ใบเหลือง ใบแดง ดังนั้นผมมีความคิดเห็นว่าหน้าที่ของ กกด. ควรจะสิ้นสุดเมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งก็พอ ส่วนหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นควรจะเป็นหน้าที่ของศาล

ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวนี้นี้ตรงกันกับ รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ถึงข้อสังเกตของปัญหาในเรื่องนี้ว่า การให้ กกด. มีอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการปฏิบัติงานแล้ว เราจะทราบได้อย่างไรว่า กกด. ที่ได้รับเลือกมาแล้วจะเป็นผู้ที่มีความเป็นกลางอย่างแท้จริง เนื่องจากการทำงานของ กกด. นั้นไม่มีกระบวนการที่จะคัดค้านหรือตรวจสอบอำนาจเพื่อไม่ให้มีการใช้อำนาจในทางที่ผิด ตัวอย่างเช่น ถ้า กกด. ไม่บริสุทธิ์ใจขึ้นมา และอยู่ข้างพรรคใดพรรคหนึ่งและมีความเห็นว่าการเลือกตั้งพรรคนี้คงจะแพ้ก็เลยสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หวังว่าคะแนนที่ได้อาจจะเปลี่ยน หรือถ้าเกิดในกรณีผู้แทนที่ลงสมัครในเขตเลือกตั้งนั้นควรมีโอกาสจะแพ้ก็เลยส่งคนของตนไปซื้อเสียง กกด. ก็มีส่วนช่วยในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อย่างน้อยก็ทำให้ผู้แทนมีโอกาสอีกครั้ง ที่ยกตัวอย่างมานี้เนื่องจากมีความเป็นไปได้ว่าจะต้องมีหน่วยงานใดที่สามารถคานอำนาจของ กกด. ได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความปั่นป่วนในขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ได้

จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งชี้ให้เห็นว่า กกด. ยังขาดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ และยังไม่มีความหน่วยงานใดสามารถเข้ามาคานอำนาจในการใช้อำนาจตุลาการของ กกด. ได้ ซึ่งถ้ายังไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การปฏิบัติหน้าที่ของ กกด. ก็จะก่อให้เกิดข้อกังขาแก่ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งต่อไปเรื่อย ๆ

สำหรับปัญหาที่เกิดจากอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของ กกด. สามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 2

ภาพที่ 2: ปัญหาที่เกิดจากอำนาจเบ็ดเสร็จของ กกต.

ปัญหาด้านการสืบสวน สอบสวน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 144 วรรคสอง มาตรา 145 (3) (4) และมาตรา 147 (2) บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่สืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นและดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยโดยพลัน และมาตรา 85/1 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวน สอบสวน ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือมีพฤติกรรมที่เชื่อได้ว่า จะทำให้ผลการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยสามารถสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัคร ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือที่เรียกว่าให้ใบแดง ผู้สมัครที่ทำการทุจริตเป็นเวลาหนึ่งปี ประกอบกับมาตรา 19 วรรคสี่บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วางระเบียบวิธี เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ (พรศักดิ์, 2547)

จากข้อความข้างต้นชี้ให้เห็นว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจแก่ กกต. ในการสืบสวน สอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดในคดีความที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเลือกตั้ง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับ ขั้นตอนในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดของ กกต. ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการสัมภาษณ์ และจากเอกสารได้ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสืบสวนสอบสวนในปัจจุบันใช้วิธีในการบริหารจัดการในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก กล่าวคือ การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อประมวลพฤติการณ์การกระทำทุจริตส่วนใหญ่ จะรอรับคำร้องเรียนจากผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครมากกว่าการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้การกระทำทุจริตมีมาก แต่การจับกุมดำเนินคดีมีน้อย

2. การสืบสวนสอบสวนมักจะล่าช้าไม่ทันการณ์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สืบสวน สอบสวนมี ไม่เพียงพอ ทำให้ต้องยืมตัวเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในระยะเวลา อันกระชั้นชิด และขาดการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ และที่สำคัญเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนขาดการประสานงานกับคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็น เหตุให้การรวบรวมพยานหลักฐานไม่แน่นหนาเพียงพอ และไม่สามารถหาพยานหลักฐานได้ทันเวลาที่กำหนด

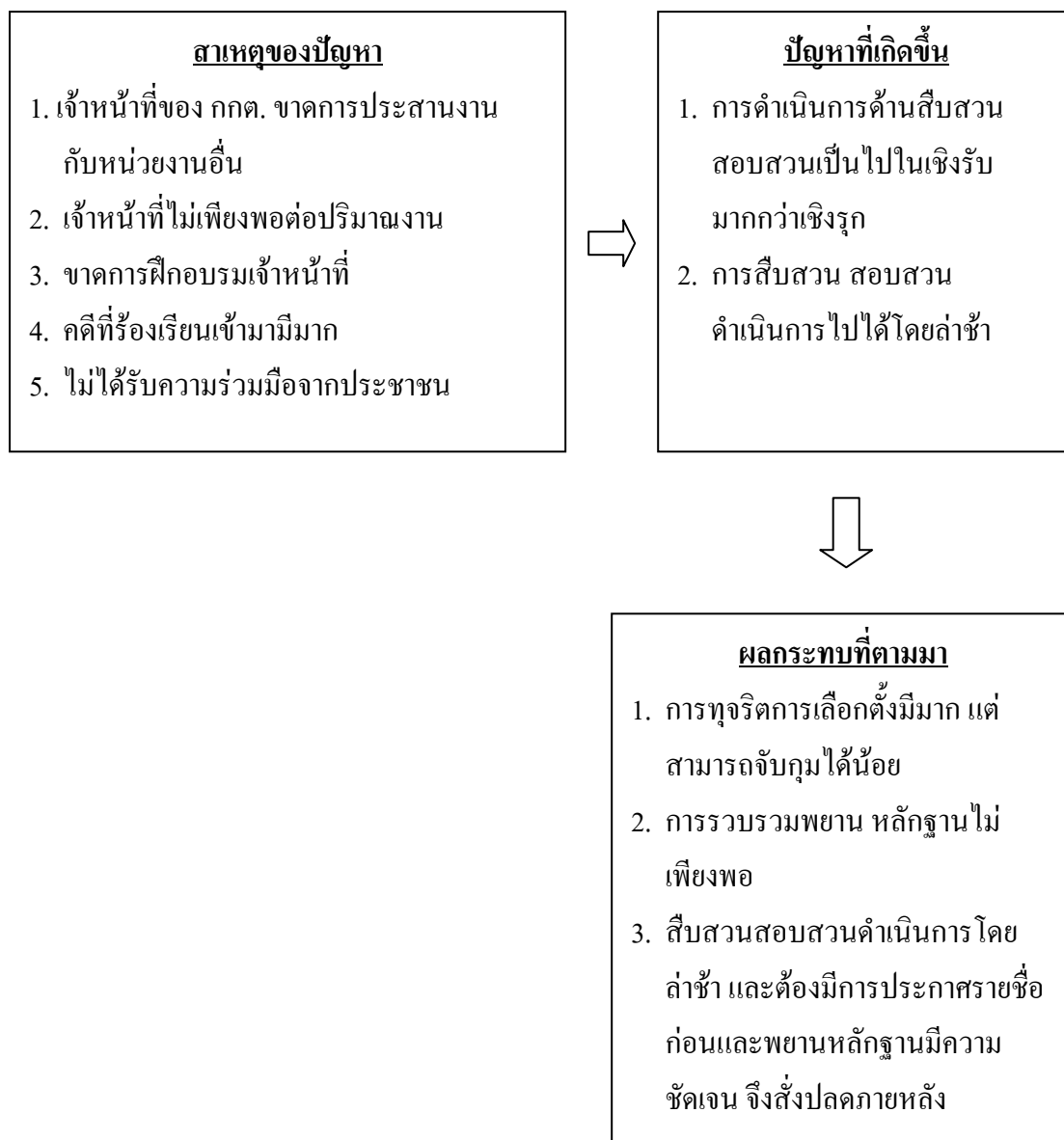
3. การสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยคดีการเลือกตั้งจะใช้เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง โดย กกต. จังหวัดไม่มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน

จากการสัมภาษณ์จะสรุปพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับปัญหาในเรื่องการสืบสวนและสอบสวนคดีของ กกต. ดังนี้

ในปัจจุบันนี้ กกต. มีปัญหาในเรื่องของขั้นตอนการสืบสวน สอบสวนเป็นอย่างมาก สังเกตจากการที่ กกต. จัดการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง ส.ว. หรือ ส.ส. ก็ตาม ไม่มีครั้งไหนเลยที่ กกต. สามารถที่จะวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้ทัน ที่เกิดปัญหาเช่นนี้เพราะว่า กกต. เองยังขาดเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน คดีที่ร้องเรียนเข้ามาในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีจำนวนมาก ซึ่งในการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งล่าสุดนี้มีการร้องเรียนกันเข้ามาถึง 1,000 กว่าคดี ที่สำคัญเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร เพราะตัวอย่างที่ผ่านมาก็มีให้เห็นว่ามีชาวบ้านที่มาเป็นพยานในการสืบสวนความผิดของ กกต. ถูกยิงจนเสียชีวิต จึงเป็นเหตุให้ชาวบ้านส่วนมากไม่มีใครกล้าที่จะมาให้ปากคำกับทาง กกต. เอง ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาว່ว่าเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของ กกต. ไม่สามารถที่จะหาหลักฐานอันเชื่อถือว่าผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้กระทำความผิดจริง ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งได้กำหนดไว้ว่าให้ กกต. ต้องพิจารณาคดีการเลือกตั้งให้เสร็จก่อนที่จะเปิดสภา ดังนั้นเมื่อ กกต. ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ ก็มีความจำเป็นจะต้องประกาศรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งเหล่านี้ให้เป็น ส.ส. กันก่อนแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของ กกต. เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานการทุจริตการเลือกตั้งได้ค่อยส่งปลดทีหลัง

ดังนั้นปัญหาในเรื่องของการดำเนินการสืบสวน สอบสวนของ กกต. ในปัจจุบันนี้ ยังทำให้เกิดปัญหาของการที่สภาผู้แทนราษฎร จะมี ส.ส. ที่มาจากการทุจริตการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ซึ่งเป็น ส.ส. ที่ไม่ได้มาจากการต้องการของประชาชนนั่นเอง ซึ่งเป็นที่มาที่ขัดแย้งกับหลักของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่กล่าวไว้ว่า ส.ส. จะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนเหล่านี้จะหาบุคคลที่ตนเองเชื่อใจเข้ามาทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนตนเองในสภา ซึ่ง กกต. ควรจะเร่งแก้ปัญหาในเรื่องของการสืบสวนสอบสวน เพื่อที่จะได้คนมีความสามารถ และได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนอย่างแท้จริงเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภานั้นเอง

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำหน้าที่ของ กกต. ด้านการสืบสวน สอบสวน สามารถสรุปด้วยภาพที่ 3

ภาพที่ 3: ปัญหาด้านการสืบสวน สอบสวน

ปัญหาเรื่องความไม่โปร่งใสในการทำหน้าที่ของ กกต.

การที่ กกต. ทำหน้าที่ทั้งการดำเนินการเลือกตั้งและควบคุมการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ทำให้เกิดข้อครหาในเรื่องความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. เนื่องจาก กกต. จะต้องบริหารงานเลือกตั้งเองทุกขั้นตอนของกระบวนการเลือกตั้งควบคู่ไปกับการควบคุมการเลือกตั้ง ซึ่งปัญหาทางด้านของความไม่โปร่งใสในการทำหน้าที่ของ กกต. ที่ได้ยืนยันมากที่สุดนั้นได้แก่ความไม่โปร่งใสในขั้นตอนของการสืบสวน สอบสวนและพิจารณาคดีของ กกต. เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาการเลือกตั้งได้แก่ศาลฎีกา แต่ปัจจุบันนี้ กกต. เป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาความผิดที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่สำคัญขั้นตอนและหลักฐานที่ กกต. ใช้ในการพิจารณาคดีนี้ไม่แสดงให้เห็นบุคคลภายนอกได้รับรู้ หรือไม่สามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเกิดความเคลงใจเกี่ยวกับความโปร่งใสละความยุติธรรมในขั้นตอนการพิจารณาคดีการเลือกตั้งของ กกต. ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวความเห็นเกี่ยวกับความโปร่งใสในการทำหน้าที่ของ กกต. ดังนี้

อำนาจในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และอำนาจทางตุลาการของ กกต. นั้นเป็นอำนาจที่ค่อนข้างกว้างขวางและเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของ กกต. เอง แต่เพียงองค์กรเดียว ดังจะเห็นได้จากกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ กกต. เป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาด ในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีคัดค้านการเลือกตั้งแทนอำนาจของศาลฎีกาที่เคยมีอยู่ ซึ่งอำนาจในเรื่องนี้ของ กกต. ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก เนื่องจาก กกต. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเลือกตั้งเอง ตรวจสอบเอง และตัดสินเอง และที่สำคัญขั้นตอนในการสืบสวนและสอบสวนของ กกต. ยังไม่มีความโปร่งใสเท่าที่ควร เนื่องจากในขั้นตอนการตัดสินในแต่ละครั้งผู้ถูกกล่าวหาจะทราบแต่เพียงข้อกล่าวหาจากผู้กล่าวหา สำหรับหลักฐาน พยานที่ใช้ในการสืบสวนนั้นผู้ถูกกล่าวหาไม่ทราบดังนั้นจึงเป็นการยากที่ผู้ถูกกล่าวหาจะสามารถชี้แจงคัดค้านพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาได้ และในที่สุด กกต. ทั้ง 5 ท่านก็เป็นผู้วินิจฉัยคดี โดยบางคดีที่เกิดขึ้นนั้นผู้ถูกกล่าวหา ยังไม่เคยถูกฝ่ายสืบสวนสอบสวนของ กกต. เรียกเข้ามาแก้ไขข้อกล่าวหา พอรู้ตัวอีกทีก็มีการวินิจฉัยตัดสินคดีไปเรียบร้อยแล้ว ซึ่งประเด็นปัญหาดังนี้ ควรจะมีการแก้ไขขั้นตอนการพิจารณาความผิดของ กกต. ให้มีความโปร่งใส และควรเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสในการแก้ต่างให้กับตนเองก่อนที่จะมีการตัดสินคดี

ซึ่งบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องนี้ตรงกับผลงานวิจัยของทรง (2546) ที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความไม่โปร่งใสในขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาดคดีการทุจริตการเลือกตั้งของ กกต. ดังนี้

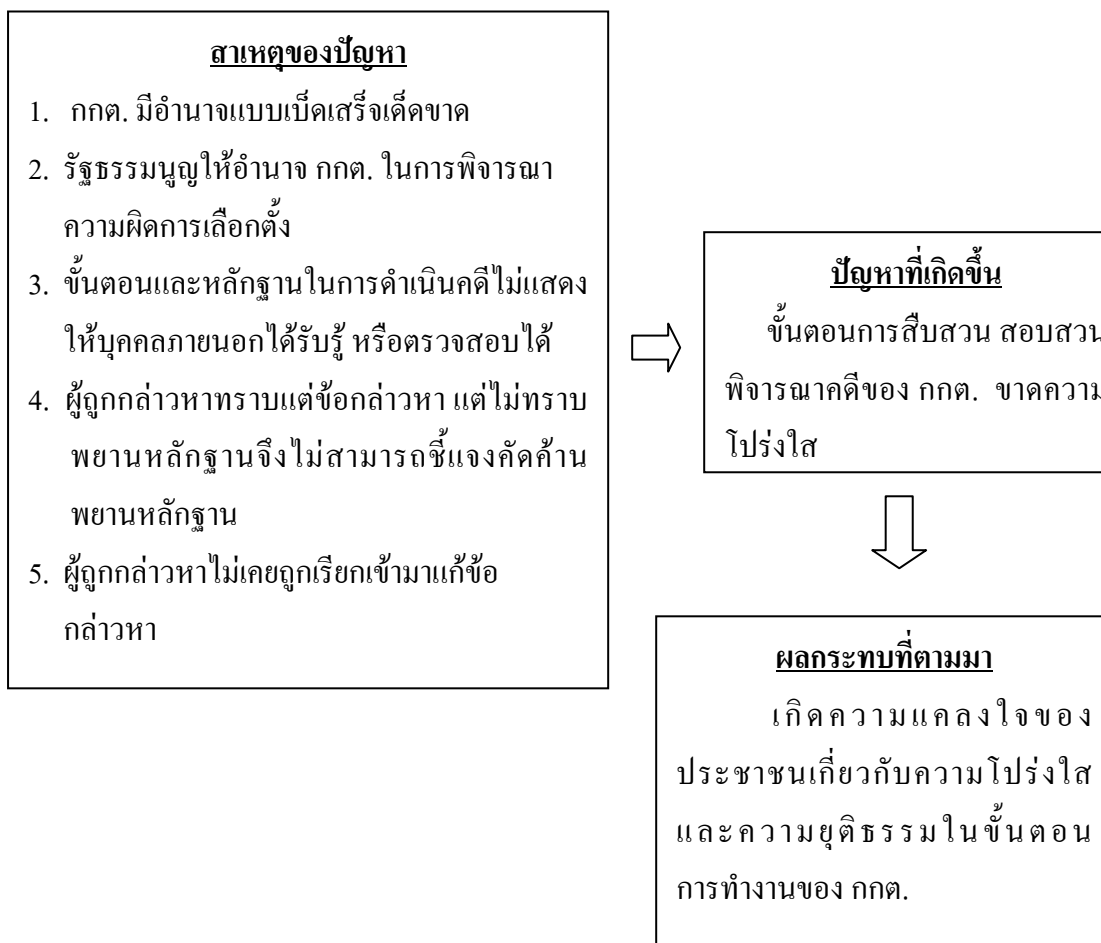
1. คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เคยประกาศรายชื่อของผู้ถูกกล่าวหา หลังประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เพียงแจ้งทางสื่อมวลชนว่า การทุจริตการเลือกตั้งมีที่จังหวัดใด และจำนวนเท่าใด

2. ผู้ถูกกล่าวหาทราบแต่เพียงข้อกล่าวหา จากผู้กล่าวหา สำหรับพยานหลักฐานในการสืบสวน ซึ่งฝ่ายสืบสวนสอบสวนนำมาให้ กกต. นั้นผู้ถูกกล่าวหาไม่ทราบ จึงเป็นการยากที่จะชี้แจงคัดค้านพยาน ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสซักพยานของ กกต. ซึ่งเป็นพยานที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนหาเองทั้งสิ้น และผลสุดท้ายก็อยู่ในดุลยพินิจของ กกต. ทั้ง 5 ท่าน

3. ผู้ถูกกล่าวหาบางราย ไม่เคยถูกฝ่ายสืบสวนสอบสวนของ กกต. กลางเรียกมาแก้ไขข้อกล่าวหา แต่ผลสุดท้าย กกต. กลับวินิจฉัยว่าเป็นความผิดตามผลสรุปของฝ่ายสืบสวนสอบสวน

ซึ่งในปัจจุบันนี้ปัญหาในเรื่องของความโปร่งใสในขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยคดีของ กกต. นั้น เป็นปัญหาอีกหนึ่งเรื่องที่ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก และทาง กกต. เอง ควรจะหามาตรการที่ทำให้ประชาชนรับรู้ถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรมในการทำหน้าที่ของ กกต. เพื่อจัดข้อสงสัยของประชาชนว่าการทำหน้าที่ของ กกต. ในปัจจุบันยังไม่โปร่งใส และเชื่อถือได้เท่าที่ควร

สำหรับปัญหาเรื่องความไม่โปร่งใสในการทำหน้าที่ของ กกต. สามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 4

ภาพที่ 4: ปัญหาเรื่องความไม่โปร่งใสในการทำหน้าที่ของ กกต.

ปัญหาในเรื่องของการขาดองค์กรเอกชนที่มีประสิทธิภาพมาช่วยเหลือการทำงานของ กกต.

ตามปกติแล้วองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของทุกประเทศจะมีองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม อย่างเช่นในประเทศฟิลิปปินส์ ได้จัดตั้งองค์กรนามเฟรล (National Movement for Free Elections- NAMFREL) ขึ้นมา ซึ่งองค์กรนามเฟรลนี้เป็นหน่วยงานอาสาสมัครของเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติการและสังเกตการณ์การเลือกตั้งควบคู่ไปกับหน่วยเลือกตั้งของรัฐบาล รวมถึงตรวจตราการทำงานของฝ่ายรัฐบาล โดยในประเทศฟิลิปปินส์มีอาสาสมัครที่เข้ามาทำหน้าที่ในนามเฟรลถึง 500,000 คน ปฏิบัติการทั่วประเทศ ดังนั้นองค์กรนามเฟรลจึงมีหน้าที่ทั้งการกำกับดูแล และสังเกตการณ์การเลือกตั้งทุกระดับ ควบคู่ไปในฐานะองค์กรอาสาสมัครเอกชนที่ได้รับการยอมรับตามรัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์ ค.ศ 1935 และแก้ไขเพิ่มเติมใน ค.ศ. 1986 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ประชาชนมีความสนใจในเรื่องของประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สิดา, 2546)

สำหรับประเทศไทย ได้มีความคิดที่จะจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการดูแล สอดส่องการเลือกตั้งมานานแล้ว เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2519 สมัยรัฐบาล มรว. ถิรฤทธิ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้ง มีหน้าที่สังเกตความเรียบร้อยของการเลือกตั้ง โดยมีอาสาสมัครทั้งสิ้นจำนวน 5,500 คน เข้าร่วมสังเกตการณ์การเลือกตั้งครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 ต่อมาในสมัยที่นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงจึงได้ออกคำสั่งให้จัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมา มีชื่อว่า “คณะกรรมการ ติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร” เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลการเลือกตั้งอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยองค์กรกลางนี้จัดอยู่กึ่งกลางระหว่างภาครัฐกับเอกชนโดยกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในส่วนหนึ่งขององค์กรกลางของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสอดส่องดูแลการเลือกตั้งนี้กล่าวได้ว่ายังไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหการทุจริตการซื้อเสียงขายเสียงได้ เนื่องจากเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาโดยยังไม่มีกฎหมายรองรับ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของประเทศไทยได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องนี้ว่า

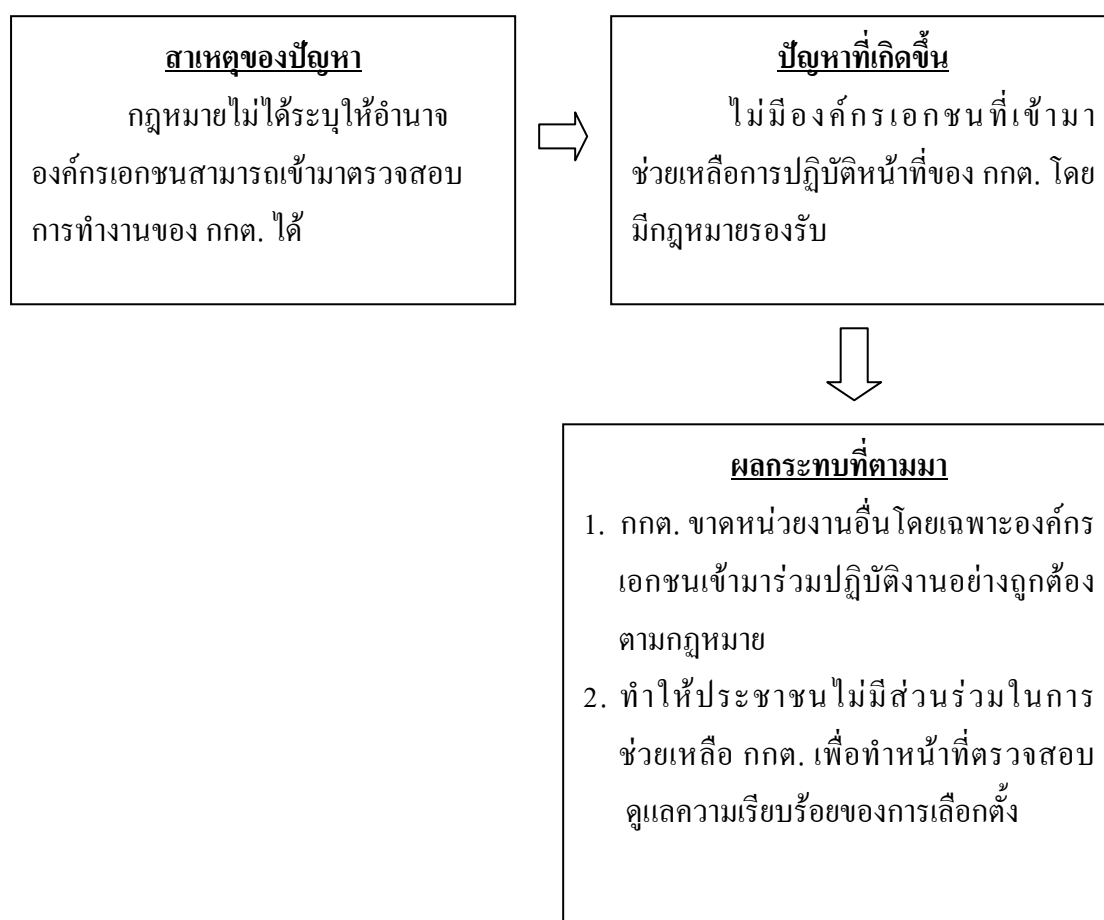
อย่างที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่า กกต. เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม เพื่อที่จะให้ประชาชนมีความรู้สึกว่ามีผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

โดยตรงโดยไม่มีการโง่ การซื้อสิทธิ์ขายเสียงแต่อย่างใด เนื่องจากในอดีตนั้นเป็นที่ทราบคืออยู่แล้วว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งได้แก่ กระทรวงมหาดไทย ทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดข้อกังขาในเรื่องของความบริสุทธิ์ยุติธรรม เนื่องจากตัวของกระทรวงมหาดไทยเองก็เป็นหน่วยงานในสังกัดของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามด้วยความที่ กกต. ยังเป็นองค์กรที่ยังใหม่อยู่มากจึงทำให้การตัดสินใจในบางเรื่องอาจจะยังไม่ถูกใจประชาชนเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นไปไม่ได้หรอกที่ กกต. จะทำหน้าที่ได้ถูกใจคนทั้งประเทศ ต่างคนก็ต่างจิตต่างใจกัน แต่อย่างไรก็ตามผมเชื่อว่าผลการดำเนินงานของ กกต. ที่ผ่านมาก็ต้องถูกใจกลุ่มคนบางกลุ่มคนบ้าง ส่วนที่ยังไม่ถูกใจผมเชื่อว่า กกต. คงจะนำสิ่งที่ผิดพลาดมาแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ กกต. ยังประสบปัญหาในเรื่องของการขาดกำลังคนในการทำหน้าที่ ผมมีความเห็นว่าไหน ๆ ประเทศไทยของเราก็ได้มีการจัดตั้งองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยขึ้นมามีอยู่แล้ว ทำไมเราถึงไม่ใช้องค์กรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยได้จัดตั้งขึ้นมา 20 - 30 ปีแล้วแต่ผลงานยังไม่ให้เห็นมากนักเนื่องจากองค์กรนี้เป็นองค์กรของภาคเอกชนที่จัดตั้งกันขึ้นมาเองเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลสอดส่องความเรียบร้อยในการเลือกตั้ง แต่เมื่อสอดส่องพบความผิดปกติ พบเรื่องทุจริตในการเลือกตั้ง หน่วยงานเหล่านี้ก็ไม่สามารถที่จะทำอะไรได้ เนื่องจากกฎหมายไม่อนุญาต ซึ่งแตกต่างกับทางต่างประเทศเลยที่เค้าเปิดโอกาสให้องค์กรกลางของเอกชนสามารถเข้ามาร่วมดูแลสอดส่องการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ รวมถึงยังมีการมอบอำนาจในบางส่วนไว้ให้ด้วย ผมมองว่าประเทศไทยน่าจะเอาเป็นแบบอย่างในเรื่องของการให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง และก็ไม่ใช่เพียงแค่จะให้สอดส่องเพียงอย่างเดียวเพราะถ้าสอดส่องดูแลพบเรื่องราวทุจริตการเลือกตั้งขึ้นมาแล้วไม่สามารถจัดการอะไรได้ ก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรขึ้นมา ดังนั้นควรจะให้อำนาจในการจัดการหรือ กกต. ควรจะจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานกับองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยด้วย เพื่อเวลาที่องค์กรกลางพบเรื่องราวที่แสดงถึงการทุจริตการเลือกตั้งขึ้นมา กกต. จะได้สามารถจัดการได้ทันทั่วทั้ง

ดังนั้นเห็นได้ว่าองค์กรของเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่สอดส่องดูแลความเรียบร้อยในการเลือกตั้งของประเทศไทยได้จัดตั้งขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว แต่องค์กรเอกชนยังไม่สามารถก่อผลประโยชน์ได้มากเท่าที่ควรเพราะยังไม่ได้รับการยอมรับจากกฎหมายอย่างเป็นทางการซึ่งปัญหาในเรื่องที่ขาดองค์กรเอกชนที่มีประสิทธิภาพมาช่วยเหลือการทำงานของ กกต. ในงานวิจัยของ พรพรรณรัตน์ (2545) ชี้ให้เห็นว่า ควรจะมีการพัฒนาองค์กรเอกชนขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง และจะต้องเป็นองค์กรเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ให้การรับรอง มีความเข้มแข็ง สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับปัญหาเรื่องการขาดองค์กรเอกชนที่มีประสิทธิภาพมาช่วยในการทำหน้าที่ของ กกต. สามารถสรุปได้ด้วยภาพที่ 5

ภาพที่ 5: ปัญหาเรื่องการขาดองค์กรเอกชนที่มีประสิทธิภาพมาช่วยเหลือการทำงานของ กกต.